

ERDÉLY

HONISMERTETŐ FOLYÓIRAT

Ünnep a Turdai Hasadéknál.

Irla: Dr. Tulogy János.

Ünnepet fog ülni Egyesületünk a Turdai Hasadéknál, a legnagyobb ünnepet, amit turista egyesület ülhet. Menedékházat avat.

Az ünnepnap a lelki pihenésnek, de a mult számbavételének — a lelki számadástételnek napja is.

*

Zarándokoljunk el most mi is képzeletben oda, ahol ünnepelni fogunk. Hagyjuk a szeges bakkancsot, a hátzacsakot! Ülünk fel a mesebeli táltosra... Menjünk vissza a képzelet szárnyán a multba... Lássuk a Turdai Hasadék történetét.

*

Messze dübörög a menekülő kún sereg alatt a föld, nyomában vannak Szent László király és vitézei... Már-már utól érik az üldözött sereget, mikor a kúnok elszórják pénzeiket, hogy míg azt szedik a magyar harcosok, ők megmenekülhessenek. De ime, Szent László imájára kővé válnak a pénzek...

És ma, mi turisták, hányszor szedegetjük ott Sávadisla környékén a Szent László pénzeket, idézzük fel a mult emlékeit lelkünkben.

Megyünk, gyűjtjük Szent László király fűvét (a genciánát), a túr—peterdi úton szomjúhozó testünket is felújítja a Szent László forrás üdítő vize. Magunk előtt látjuk a szent királyt, amint sisakja, kopjája, lova patkójának nyoma után kifakad a szikla vize...

Megyünk elmerengő lélekkel és fenn vagyunk a Lónyomos kövön a Patkós kövön Aranyosszék határán. S amint letekintünk a 300 méteres mélységbe — látjuk szétnyilni a hegyet, látjuk, hogy ugrat át a kúnoktól üldözött Szent László király az épen szétnyíló szakadék fölött...

Elbűvöl a látvány, mely innen nyílik a hasadék fénséges panorámájára, elandalít a Hesdát patak zúgása, bámuljuk a 300 méteres sziklafakat, tornyokat...

És „Saxa loquuntur“ — „A kövek beszélnek“, amint a bibliában Jób könyve mondja: „Beszélj a földdel és megtanít téged“. Igen, beszélni kezd, megelevenedik a hegy...

Látjuk lelki szemünkkel, amint sok évmillióval napjaink előtt a Föld történetének középkorában megreped a Föld kérge a mai Munții Metalici helyén. Ömlik ki a Föld vére, az a zöld láva-anyag, mely a hasadék előtt olyan szép sziklákat alkot ott, a Szókedomb környékén. Azután tengerbe merült az egész vidék, lerakódnak a hasadék és a Székelykő hatalmas mészkőrétegei. Fiaatalabb tenger is körülnyaldossa még ezeket a vastag mészkőrétegeket. Majd kiemelkedik, szárazra jut a terület és a Munții Gilău.

ról lefolyó Hesdát patak egy nagy barlangot old ki a mészkőben, melynek kisebb oldalbarlangjai is keletkeznek.

Telnek-múlnak a 10.000 évek, a barlangot mind tágabbra oldja, rombolja a víz, míg beszakad a menyezete — készen van a Turdai hasadék.

De ime megelevenedik a felszakadt barlang, a hasadék környéke. Barlangjaiba ősállatok, az ősember húzódik be. Majd Potaissában, a mai Turda helyén és a hasadék előtti terrasszon és a barlangokban is kultuszt űző rómaiak jelennek meg. S utánuk Árpád népe, akik Tur körül még bölényre vadásztak s a turi ősi halastavakban, halakat tenyésztettek.

Jönnek évszázadok viharai. Menekül a környék népe a hasadékba. Elfalazzák a Balika-barlangokat.

Tovább pereg az idő kereke — a hasadék sok évezredes életében egy röpke pillanat... 1850-ben br. Wohlgemuth Lajos altábornagy, Erdély katonai és polgári kormányzója ösvényt robbantat a hasadékon végig.

Majd 1891—92-ben megjelenik az EKE lelkes vezetősége a hasadékban és turista utakat készít, hidakat emel a Hesdát felett. Megalakítja 1892-ben tordaaranyosmegyei osztályát, 1894-ben felépíti menedékházát a hasadék nyílásánál.

Es most négy évtized után az EKE lelkes vezére Bors Mihály, sándulesti nagybirtokos jóvoltából, megnyitja romjaiból fönix-madárként megújult új menedékháza kapuját a turisták előtt. Hogy jöjjenek, csudálják a teremtő Isten munkáját a hasadék szépségeiben; gyönyörködjenek mezőségi, alhavasi és az ősember idejében volt jégkorszak szibériai rokonságu ritka — egyes fajokban az egész Földön csak itt található — növényeiben.

Ezekkel dr. Nyárády E. Gyula a hasadék szorgalmas monografusa foglalkozik.

Es hányszor felsóhajt irigykedve lelkünk a hozzáférhetetlen tiszafenyős sziklák felett keringő sas láttán: hogy milyen boldog, neki szárnyat adott a Teremtő, nincs előtte semmi lehetetlen!...

Es lelkünk a sas szárnyán csapongva bejárja a hasadék gyönyörű környékét: egy szép körúttal a Hesdát mentén az Ariesig, a Berches patak gyönyörű vízeséses völgyén fel a Nagykirály Erdeje tetőre, honnan majdnem egész Erdély belátható.

Szent László táltosával átugrunk a hasadék 300 m. magas körülbelül 350 m. széles nyílása felett a Kövesbérere, hogy Szent László forrása vízzel felüdítve testünket-lelkünket a Turdai Hasadék testvérén a Cheia Turiin át a római források mellett Sándulestin át visszatérjünk a Szökedombra.

S a gyönyörű naplementében végig siklik tekintetünk az Aranyosszéki síkságon, Keresztesmezőn, melynek annyi vértől áztatott földjében az 1283-as tatárdulás után ide telepített Kézdi fiókszék katonacsapatának utódai, „egy az Isten“ hívői, verejtékes munkával szerzik meg mindennapi kenyérüket.

Onnan leereszkedünk a menedékházba s a holdvilágos, csillagos, tejútos éjszakán — ott megpihen testünk-lelkünk.

Mikor átlépjük majd küszöbét a sok gyönyörű látnivalótól, a múlt emlékeitől átszellemült lélekkel, eszünkbe jut Zubor István mondása: „A menedékházak a turistaság várai“.

Igen, az lesz nekünk e kis ház, minden turista vára!

S ha kitekintünk ablakán a hasadék szikláira, érezzük, hogy itt a természetben Isten templomában vagyunk és hálát adunk a Teremtőnek, hogy munkánkban megsegített, hogy megnyitotta a menedékház kapuját a turisták előtt.

A Leányvár képe.

Erdély fővárosának félnapos kirándulólhelyei közt a Leányvár népszerűsége közismert, melyet a Bükkerdőn kívül én is életemben a legtöbbször kerestem fel.

Ugyanis 1890—91-ben a mai Florești községben, a régi Szászfenesen, mint az ottani Szabó-féle uradalomban foglalkozó gazdasági gyakornok, állandó lakós voltam és a Leányvár annyival is inkább kedvenc pihenőhelyem volt, mert ott pompás friss levegő, árnyas erdőség a közelben és tágas szép kilátás a Gyalui és a mócok lakta havasokig nyújtottak szórakozást. Ámde akkor még a turistaság iránti érdeklődés vajmi kevés volt, úgy hogy két évi ott tartózkodásom alatt, talán össze-vissza csak két ízben sikerült nagyobb társaságot kalauzolnom a várromokhoz. — Még pedig ha jól emlékszem, egyik

A Leányvár.

Bogyó Lajos felvétele.

alkalommal többek közt Kertész Emma, Petersberger Hedvig, Perszián Ilona, Rosenberger Háni és Fáni úrhölgyek részvételével, kik közül utóbbiról megemlítésre méltó, hogy ő volt az, aki az „Erdély“ hasábjain a Leányvár regéjét legelőször írta meg.

Azóta az a félórai hegymászó séta, amely a községből a Leányvárhoz vezet, a közkedvelt kirándulások közé tartozik. Azonban csodálatosképen mai napig nélkülöztük egy jó fénykép felvételét, míg végre Bogyó Lajos EKE. tagnak sikerült a Leányvári hegy jellemző kétágu alakját megörökíteni. — Ezen kép eddigi hiányának talán az is a magyarázata, hogy az a távolból a regényes várromokból alig valamit mutathat, miután azokat benőtte a bozót és csupán a közvetlen szemléletnél tűnnek fel a vár körvonalait jelző omladványok, melyekből most egy kődarab íróasztalomon akta-nyomtató gyanánt szerepel, de egyuttal kedves emlékeknek is a földidőzője, melyekről fölkérésre az „Erdélyi Szemle“ legutóbbi számában írtam egy kis tájékoztatót.

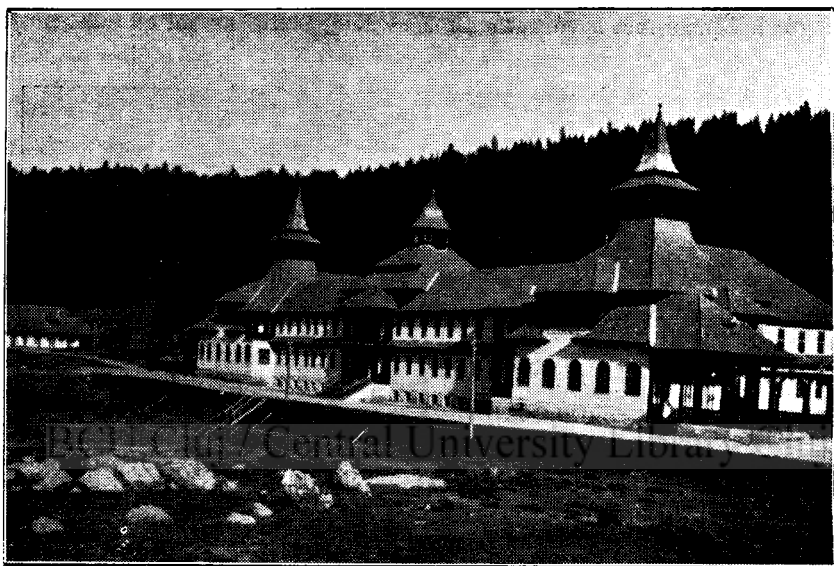
Merza Gyula.

A Dragan völgyén át Avram Jancura.

Írta: **Br. Jósika Gábor.**

(III. Befejező közlemény.)

További útunk a lehető legvadregényesebb utak közé tartozik, melyen valaha életemben haladtam. Ez a Valea sacăn felfelé. Mindjárt a kezdetnél, amikor meredek falétrán ereszkedik be az ember a Galbina-patak medrébe, melybe fel van kék betűkkel írva a patak neve és nyíl-vesszővel irányítva a merre kitér az útirány a V. sacă felé. A Valea

Szálloda Stăna de Vale-n.

sacă torkolatától felfelé mászás szép turista teljesítmény, miután egy nagy zápor, mely a Tapul jobb oldalán, ha felfelé tekintünk, a hegy-esúszamlást is előidézte, az összes völgyzáró gátakat elsodorta és ezeknek rönkjei majdnem megmászhatatlan összevisszaságban zárják el az alig néhány méter széles völgyet. ½ órán át kézzel lábbal kapaszkodva kúszunk fel és közben emlegettük, hogy jaj annak, kit itt egy zápor-eső ér utól, mert a lerohanó ár úgy elsodorja, mint egy dióhéjat. Majd átmenet nélkül kitégrel 40—50 méterre a völgy és alig szemmel látható az esése, talaja pedig finom világos, majdnem fehér homokkal van

Mindennemű turista felszerelés nagy választékban és a legolcsóbb árak mellett kapható az

ARENA

SPORTÜZLETBEN

CLUJ, PIAȚA UNIRII No. 4.

Tulajdonosok :

MEZEI IMRE és ERDŐS LÁSZLÓ

borítva, melyben feltűnő színű kövek hevernek. Ezekre elég figyelmet fordítottam, hogy nem-e találok-e valamelyiken egy szép jegecet pl. ámétisztet, de hiába erőltettem szemeimet. A meredek partokon a bükköst mind sűrűbben és sűrűbben tarkázta már a fenyő és majdnem hámulatós, hogy ebben a csendes rengetegben vadak nyomára nem akadtunk, csak mikor Reickenstein nevű felhagyott bányánál elnagy-
tuk a fehér kék színjelzést és tovább követtük a patak meder vonalát, akkor akadtunk egy őz nyomára, mely folyton előttünk vonulhatott anélkül, hogy megláttuk volna. Reickenstein felett a völgy kétfelé ágazik, az egyik a nagy hegyomlás felé vezet, míg a másikon, melyet mi követtünk egy csodaszép tündér fürdőhöz értünk, hol egyik hófóhér márványmedencéből a másikba csurdogál a kristálytisztá víz. Ha nem lett volna az évszak annyira előre haladva, úgy bizonyosan nem álltuk volna meg, hogy magunkat bele ne mártsuk. Itten oly szűk és meredek a vízmeder, hogy ki kellett kapaszkodnunk a jobb parton, honnan egy málnával benőtt árokba jutottunk. Megkíséreltük ezen tovább haladni felfelé, de annyit akadoztunk és bukdácsoltunk, hogy célszerűbbnek találtuk a meredek oldalon kimászni, melyen akkora szedreket láttunk, mint valami ananász kerti-eper és mert a legjobb érési állapotban voltak, neki is kucorodtunk és alaposan belegeltünk belőlük. Időnket nem tölthettük sokáig ezzel, mert még nagy út állott előttünk. Számításunk szerint, hogy célunkat, Felső Vidrát elérhessük már a Tapul csúcson kellett volna lennünk. Le is mondtunk arról, hogy felmászunk rá, mivel erdőborította csúcs és így kilátásra nem számíthattunk róla. Keleti oldalán megkerülve azt, a Fekete Körös egyik forrás patakán, nagy lepusztított erdőterületre ereszkedtünk be a Nagy Bihar hegy lábához, hól $\frac{1}{2}$ óraker megtartottuk az ebéd pihenőt, mialatt málhás embereinkkel ismét meggyűlt a bajunk. Ők vissza akartak fordulni, nem tudták belátni mi célja van annak az istentelen nagy hegy megmászásának. Pálinkával gondoltam őket jobb belátásra bízni, de az sem hatott eléggé, mert már étkezés után adtam azt nekik, mit szinte sértés számba vettem. Németországi társam figyelmeztetett, hogy energikusan lépjek fel és jobb eredményt fogok elérni. Össze is szedtem erre mind azt a gorombaságot, mit románul tudok és hiba nélkül leadtam nekik, hozzátéve azt, hogy nem kapnak egy lyukas vasat sem és mehetnek vissza. Míg ők haditanácskozásra vonultak vissza, addig mi hátizsákjainkat hátunkra vettük és nem törődve velük elindultunk a Nagy Bihar oldalán felfelé. Még nem értük el az erdőszélét, melyen át kellett haladjunk, már nálunk voltak az emberek és átvették szó nélkül a hátizsákokat és az üres boroskorsót. Bármennyire siettünk is fel a hegyen, hogy még megfelelő kilátást nyerjünk, mégis csak megkéstünk, mert Dr. S. valamelyes pontot akart lefényképezni és erre engem nem figyelmeztetett, én az emberekkel tovább haladtam és így különböző csapá-

Fényképészeti és sportcikkek
legnagyobb és legolcsóbb beszerzési forrása

Telefon 183

„RECTA“

Timișoara, I. Str. Vasile Alexandri

sokon elhaladtunk az erdön át. Mikor abból kijutottunk a gyalogboróka regioba mindketten, de külön-külön észrevettük, hogy azon csak egy csapáson lehet keresztül gázolni, melyet egyik felülről a másik alulról látott, de egyik sem tudta az oda vezető helyes ösvényt felfedezni. Ez végre is Dr. S.-nek sikerült előbb, de egy ½ órát bizonytalanságban teltünk az által és az elég idő volt arra, hogy nyugat felé teljesen beboruljon és elvegye a kilátást teljesen arrafelé. Még egy ideig dél és kelet felé igen szép panorámában gyönyörködtünk. Előttünk volt az egész Ercehegység, azontúl a Retyezát csonka csúcsa volt látható. Felismertem hajdani szép vadászterületünket a Stănișoara, Petrilát, Galeșt, Bucu-

Sebeșul patak, Kankan vízesés.

rat, Pelagat. Csakhamar az is eltűnt szemünk elől és már csak a Vulkánt és a közelebbi hegyeket ismertük meg a felhők között. A Rézbánya feletti nyeregbe érve már minket is paskolt a sűrűn hulló dara. Nem bántuk, mert egy régi ismerőst véltünk látni, kitől órákkal előtte váltunk el a Sacă völgyben, a „fehér kék színjelzést“, melyhez ez időtől kezdve hívek maradtunk és a Cucurbeta 1849 m. magaslati pontjára követtük őt, míg máhás embereinket a csúcs alatti úton küldtük tovább, hogy várakozzanak ránk a következő csúcs alatti útkereszteződésnél. A Bihar hegység legmagasabb pontján állottunk most, de csak rövid ideig, mert a heves északnyugati szél majd lesodort onnan újabb és újabb felhőcáfatokat vágva arcunkhoz. Ilyen körülmények között semerre sem volt kilátás, csak az aradi EKE. osztály munkájában gyö-

Vásároljon SPORTRUHÁT és TAKARÓT a

GROMEN & HERBERT S. A.

SIBIU és CIȘNĂDIEI posztógyárak **CLUJ**
Ierakafa, Calea Regele Ferdinand 13.

nyörködtünk, t. i. a háromszögelési pontot, melynek kőhalmát széjjel-nányták volt, ismét összehordták, sőt fel is emelték és a hely magasságát felfestették az egyik kő síma oldalára. Kifejtett nagy színjelzési tevékenységüket pedig dícsérve, gyorsan közeledtünk türelmetlenül várakozó embereinkhez, kik azt javasolták, azonnal, hogy ebben a csunya időben ne menjünk tovább, hanem egy juhász kunyhóban húzódjunk meg, mely nincs messze alattunk.

Mi azonban nem tágitottunk és ragaszkodtunk ahhoz, hogy Avram Iancu-Felsővidrán fogunk meghálni, honnan másnap remélhetőleg egy mokány szekérral juthatunk le Topánfalvára. Térképről jól tudtuk, hogy még 17 km-nyire vagyunk F. Vidrától, de azt nem árultuk el, hanem azt mondtuk embereinknek, ha az előttünk lévő erdőt elhagytuk, úgy a község első házaival fogunk találkozni. Ez részben be is vált, de még 3½ órát meneteltünk, míg egy olyan házhoz értünk, hol olyan csűr volt, melyben lefeküdhettünk az illatos szénára. Előző éjjeli tapasztalatunk, minden lakószobában való meghálástól visszariasztott.

Még az est folyamán embereinkkel elszámoltam és megmaradt 3 deci 95° szesszel és egy fél fehér kenyérral ajándékoztam meg őket, mire kölesönösen fátyolt borítottunk a közelmultra és kitünő alvás után a következő reggelen nagy barátságban váltunk el egymástól, mely alkalommal megvallották, hogy ők mindig attól féltek, hogy el fogunk tévedni, mert azt sohasem hitték volna, hogy a térkép után úgy eligazodhasson az ember, mint ahogy eligazodtunk.

Szept. 22-ike szombatra esett, így semminemű fuvart nem kaphattunk, mely minket a vasuti állomásra szállított volna, így nem maradt más hátra, mint hátizsákjainkat felkapni és a hajdani bakamars ütemére kilépni a folyton szitáló esőben leróni az utolsó 25 kilométert.

Avram Iancu szülőházát belülről nem nézhettük meg, mert a kulcsot nem találták meg hamarosan, mi meg nem várhattunk, mert legkésőbb 2 órára d. u. Câmpeni-Topánfalván kellett legyünk, hogy még a vonatot elérhessük. Időnyerés kedvéért nem is tartottunk ebéd-pihenőt, hanem úgy segítettünk magunkon, hogy Alsó Vidrán kukoricáért menő ökörszekereket értünk utól, ezek közül egyikre felkapaszkodtunk és azon fogyasztottuk el hátizsákunk utolsó tartalmát. Minél lejjebb jutottunk az Aranyos völgyébe, annál jobban esett az eső, mikor a kisvonattal Bistrát elértük már úgy szakadt, hogy a vagonba is befolyt, mely vasárnapi szabadságra menő katonáktól túl volt zsufolva, minek folytán a helyet sem lehetett cserélni. Szolcsvától kezdve szünetelt az eső és a túlsufoltság folytán előállott meleg következtében majdnem szárazon szálltunk ki Moldovănești megálló helyen a vonatból, hol kellemesen gondoltunk vissza az utolsó szép napokra és látottakra.

URSUS SÖRCSARNOK

A román. kath. püspökség borainak kizárólagos eladója. Kirándulásra borok 11 Leitől feljebb.

Elsőrangú buffett!

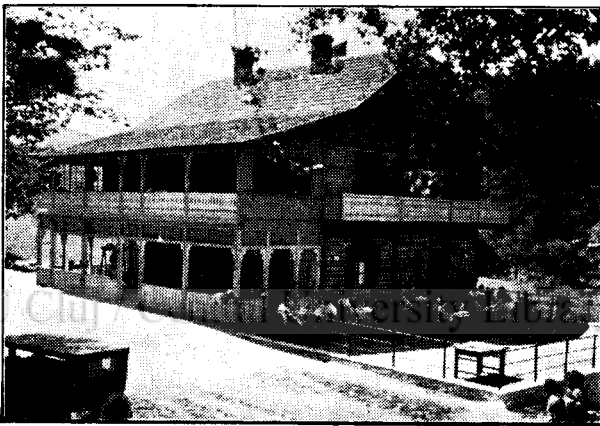
CLUJ, PIAȚA UNIRII 19. - TELEEON 611.

Tulajdonos: Efrlicș

Felavatták az Erdélyi Kárpát Egyesület aradi osztályának menedékházát.

Irta: Záray Jenő.

Aradi Czárán Gyula osztályunk évekkel ezelőtt bérbbe kapta a volt herceg Sulkowski-féle páncotai uradalmi igazgató: Herzka Ármin jóvoltából a Valea Neamțului-ban lévő emeletes vadászházat, mely annak módja szerint, anyagiak hiányában kezdetlegesen rendeztetett be. E házat egy évvel ezelőtt a jobbra turistákból alakult Căminul Turistilor Aradani Részvénytársaság 12 hold területtel megvásárolta. A házat kedvezőtlen fekvése miatt lebontatta és délebbre beton alapon újraépítette, kifekővel, vízvezetékekkel, erkélyekkel és két emelettel látta el. A földszinten van a parkettás vendéglő, a gondnoki lakás, konyha, terrász, az első emeleten hat vendégszoba, 20 vaságglyal, a kifekő 30

Căsoaia menedékház.

ágglyal, az erkély, a másodikon pedig három turista szoba 30 emeletes vaságglyal, míg a fürdő bazén 20 m. hosszú és 15 m. széles. A menház mellett épült vakolt faházban helyezték el az elnökségi és gondnoki szobát ott van az anyagraktár és az egy napi látogatók részére külön női és férfi öltöző.

Ezt a menházat román pünkösöd másodnapján bensőséges ünnepség keretében szentelték fel és adták át a forgalomnak. Résztvett azon Aradról, Timișoaráról és a környékről mintegy 500 ember. Az egyházi szertartást Dranau János araneagi lelkész szolgáltatta, majd mise végeztével az összes szobákat be-szentelte. A menház erkélyéről az ünnepi beszédet Muzsaj József részvénytársasági elnök román nyelven tartotta meg, melynek végeztével a páncotai fuvóze-

Turisták!

Sizők!

BAERING sportárú megbízható és jó!

Vásárlásoknál keressük ezt a márkát!

nekar az Imnul Regalt intonálta Detz Károly karmester dirigálásával. Majd dr. Grumáz László osztályelnök a vendégeket üdvözölte. Balás Márton alelnök a turistaság romániai térhódításáról emlékezett meg. Záray Jenő ügyvezető elnök 35 évre tekintett vissza, amikor Căsoaian pezsgő élet volt, aztán bekövetkezett az elnémulás, s annyi idő után az újraépítés. Lelkes szavakban emlékezett meg a kiváló teljesítményről, mellyel létrehozták a menházat, melynek három helyiségét az aradi osztály részére hivatalosan átvett. Dr. Sporneac Ioan és dr. Vuia Tiberiu a Touringul Club Român nevében, Vajda István a timișoarai Bánát osztály, Kanyuk János a Clubul Athletic Aradană, Bitangu Traian araneagi pri-

Fürdőmedence a menedékház mellett.

mar a község nevében üdvözölte az ünneplőket. Az ünnepség után 100 terítékes bankett volt, melyen számos felköszöntő hangzott el. Az elismerés méltán megilleti Lányi Izsó rt. igazgatót, aki fáradságot nem kímélve anyagi áldozatoktól vissza nem riadva, minden szabad percét a menház létesítésére szentelte, segítőtársai voltak dr. Grumáz László és Záray Jenő elnökök, s mindazok, akik áldozatot nem kímélve, több részvény jegyzéssel siettek tető alá hozni ezt a svájci mintára megépített és modern berendezésű menházat, melynek párja alig van.

Naponta friss hús neműek és hentesáruk a legjobb minőségben kaphatók olcsó árak mellett

Török Árpád

mészáros és hentes üzletében

Cluj

Calea Regele Ferdinand 104.

— Telefon 546. —

Legolcsóbbak

Legjobbak

a

„STAMPILIEN“ bélyegzői

Cluj, Calea Regele Ferdinand 65.

Amit minden turistának tudnia kell.

— Megemlékezés a Matternhorn megmászásáról és dr. Zsigmondy Emilről. —

Irta: Dr. Tulogy János.

Az idei nyár a túristaság történetében két nevezetes eseménynek az évfordulója: július 14-én 70 éve annak, hogy Whymper Eduard (olv. Vimpör) a hegymászás atyamestere megmásztá elsőül a Matter-

A Matterhorn a zermatti turista temetővel. Az álló sírkő alatt Croz, mellette a két fekvő sírkő alatt Hudson és Hadow nyugsznak.

hornt és augusztus 6-án 50 éve annak, hogy dr. Zsigmondy Emil, a vezető nélküli hegymászás egyik úttörője a Meije (olv. Mézs) megmászásánál lezuhant.

* * *

Az olasz és svájci határon emelkedő 4505 m. magas Matterhorn a Földnek talán legszebb hegye, a Matternhornon 1858-ban angolok kezdik meg szárnypróbálgatásaikat. Komoly pályázó Tyndall John (olv. Tindell Dzon), angol fizikus, a gleccserek tanulmányozója. Whimper az angol rajzoló művész 1861-ben látta meg először az ég felé törő csodapiramisát és öt év hat ostroma után végre teljesültek vágyai. Lord Douglas, Hadow, Hudson angol turisták és Croz Mihály, a híres chamonixi francia és Taugwalder és fia zermatti német vezetők társaságában 1865 július 13-án elindult és 14-én szerencsésen feljutott a Matterhorn csúcsára. Azonban leszállásnál Hadow megcsúszva, magával rántotta Crozt, Hudson és Douglas lordot. A selyemkötél Douglas és az öreg Taugwalder között elszakadt. Croz és a három angol több mint 1000 méteres mélységbe zuhantak le. Whimper a két Taugwalderrel az éjszakai még a Matterhorn oldalán töltötte, 15-én délelőtt szerencsésen leérkeztek Zermattba.

Lord Douglas holttestét máig sem találták meg, ott pihen valahol a Matterhorn gleccserének jegében.

Whimper nem törte meg a szörnyű katasztrófa; olasz vetélytársával, Antoine Carrel-lel is megmászta még a Matterhornt és az Alpok sok csúcsát. Azután Grönlandba utazott, majd Carrellel Délamerikában a 6310 m. magas Csimborasszót, Cotopaxit és sok más hegyet hódított meg. Zermatti pihenése után 61 éves korában az északamerikai Rocky Mountains sziklavilágában 36 csúcsot mászott meg elsőül.

Whimper 1916 szeptember 16-án halt meg. Megtért pihenni az ő hegyeihez. A Mont Blanc alatt Chamonix temetőjében piheni örök álmát egy nagy gránit szikla alatt...

* * *

Zsigmondy Emil, Te gyermekifjú óriás, a Te neved büszkén emlegeti minden magyar turista, minden turista, mert Te voltál bátyáddal, dr. Zsigmondy Ottóval és a német Ludwig Purtschellerrel a vezető nélküli hegymászás úttörője.

Zsigmondy Emil 14 éves korában kezdte járni az Alpok csúcsait és 24 éves koráig több mint száz 3000—4000 m. magas hegyet mászott meg, köztük sokra elsőként jutott fel.

Zsigmondy Emil 1885 augusztus 6-án egyedül indult el a Franciaországi Mt. Pelvoux csoportban lévő 3987 m. magas Pic de la Meije megmászására, melyet az Alpok legnehezebben megmászható csúcsának tartottak. És este a Glacier des Etancons jegén bátyja és jó barátja, dr. Karl Schultz tanár a holttestére borultak rá...

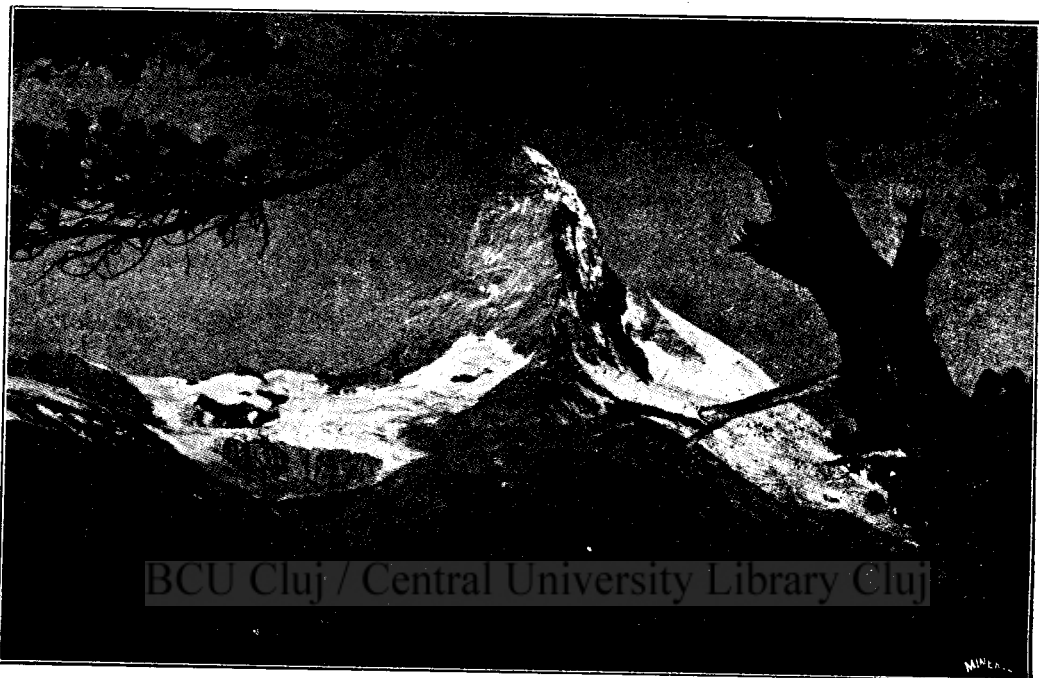
Tavaszi divatkülönlegességek

kabát-kosztüm és ruhaszövetekben új modern szövések és színek raktárra érkeztek.

Heller & Molnár divatárufháza

Cluj, Calea Reg. Ferdinand 15.

Emlékét őrzi a Zillertali Alpokban az Österreichischer Alpenclub és a Deutsch-Österreichischer Alpenverein által róla elnevezett Zsigmondyspitze, — melyet bátyjával elsőként másztak meg, — a Hochalm-spitze csoportban a Zsigmondycopf, a Meije oldalán a Tour de Zsigmondy (Zs. torony) és a Brèche de Zsigmondy (Zs. párkány), ahol ő

A Matterhorn.

lezuhant. A Dolomitokban a Zsigmondy Hütte-t nevezték el róla (most Rifugio Mussolini), New-Zeelandban pedig egy gleccsert.

Gyönyörű munkái: „Im Hochgebirge“ és az épen halála évében megjelent „Die Gefahren der Alpen“, az alpinizmus bibliája, melynek 1933-ban jelent meg dr. W. Paulcke karlsruhei műegyetemi tanár és alpinista által átdolgozott 9-ik kiadása.

A Meije lábánál, St. Cristophe temetőjében pihen. Sírfelírata: Excelsior!, (Feljebb!) a hegymászók jelszava...

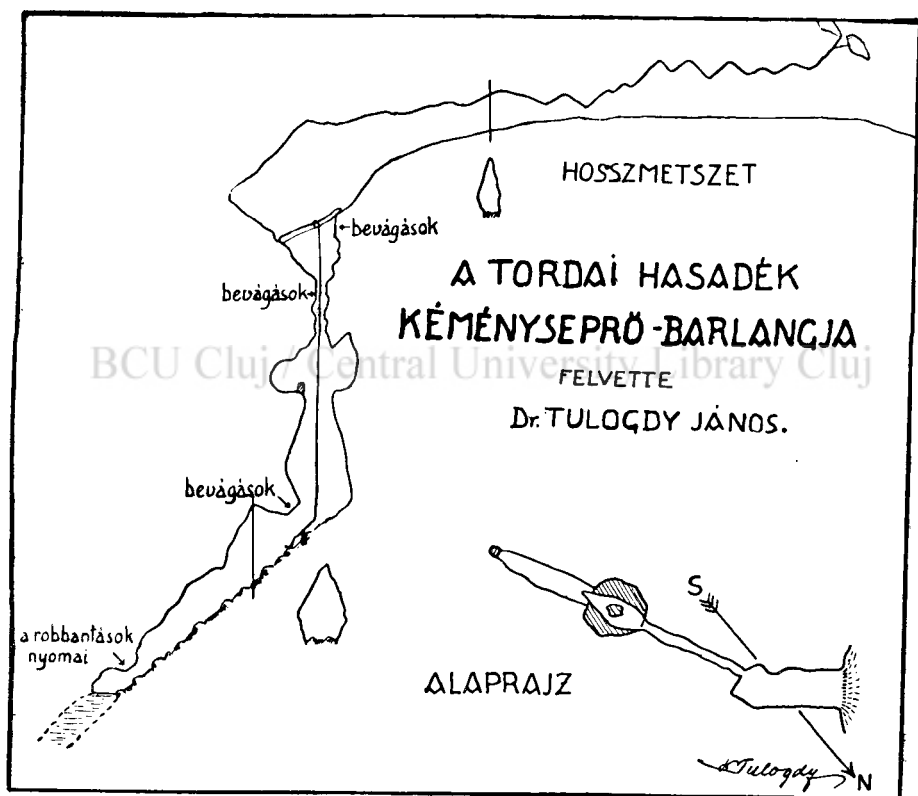
Vízmentes, vihar- és szélkabátok valamint minden-
nemű turista- és
sportöltönyök legolcsóbb beszerzési forrása, készen és méret után

RUBIN S. A. cég
CLUJ, CALEA REGELE FERDINAND 29.

A Cheia-Turzii-Turdaí Hasadék Kéményseprő-barlangja.

Irta: **Dr. Tulogy János.**

A világhíres szépségű Turdaí Hasadék egyik vonzóerejét teszik barlangjai, melyek közül kétségtelenül első helyen állanak a Balika barlangok. Ezek megerősített nyílásukkal a régmúlt idők háborús világába vezetik vissza látogatójukat. Többi barlangjai közül az impozáns Porlik és az Oszlopos-barlang, a Binder-barlang, a Molnárok-barlangja, és sok

kisebb barlang mellett a turisták érdeklődését régóta felkeltette a Kéményseprő-barlang. Ez a hasadék közepe táján a Patkóskő alatt magasan, elég nehezen megközelíthető helyen fekszik.

A Kéményseprő barlang-nak vonzóerejét növelte az a körülmény is, hogy — amire a neve is utal — a hagyomány szerint benne a nép Dárius kincsét vélvén elrejtve, egy Kis nevű turdaí kéményseprő kötelet kötve derekára a függőleges barlangba leereszkedett és ott elpusztult.

Gyöngyössy István turdaí pap „vers“-ben meg is énekelte Kis esetét, melynek erre vonatkozó része így hangzik:

Torda felett egy hegy hasadott meg, mely bizonyos jegy,
Nagy dolog eddigelé, elvetemedni belé.

Ostoba bátorság, harminckét ölnyi magasság,
Hogy nem félti fogát Kis s lebocsátja magát,
Hét napig nyomorog, sír, szeme könnye csorog, stb.
(Br. Orbán Balázs: Torda és környéke 418 o.).

A barlangot először Nyárádi E. Gyula barátom, a kiváló botanikus és a Turdai Hasadék monográfiájának megírója társaságában kerestem fel. Ekkor az előcsarnokból kiinduló járatban előrehaladva, beledobott kő segélyével győződtem meg arról, hogy valóban merőlegesen mélybe vezető folytatása van a barlangnak.

Régi tervem teljesült múlt év április 22.-én, amikor György Erzsike, Gebefügi András és Kelemen József E. K. E. turista társaimmal azzal a szándékkal kerestük fel a barlangot, hogy azt kikutassuk. Eddig ugyanis Orosz Endre (lásd Turista Élet 1935 VI. évf. 5. sz., 88. oldal) és Nyárádi E. Gyula jártak tudományos céllal a barlangban, azonban a merőleges szakaszt ők nem kutatták ki.

A barlang a hasadék közepe táján levő hatalmas, merőleges sziklafallal szemben a Patkóskő alatt körülbelül 90 m. magasságban van a Hesdát szintje felett, elég nehezen megközelíthető helyen.

A 6 m. magas, 3 m. széles nyílásán át 14 m. hosszú hátrafelé fokozatosan lealacsonyodó előcsarnokba jutunk. Az előcsarnok iránya a barlang nyílásánál látható délkeleti irányu repedéseknek felel meg. Az elején egy felületre nyíló kürtője van.

Az előcsarnokból 1 m. magas nyíláson át dél-délkeleti irányban húzódó mérsékeltlen, majd erősebben lejtő, keskeny, de fokozatosan magasodó 15 m. hosszú folyosó következik. Ennek végénél 8 m. magas, tágasabb részletnél kezdődik a barlang merőleges szakasza.

Itt egy a barlang előtt levő fatörzset keresztben átfektetve hozzáerősítettük és lebocsátottuk a magunkkal hozott 30 m. hosszú kötelet. Azután derekamra kötöttem biztosító kötélnak hegymászó kötelemet, fejemre rohamsisakot tettem, hogy az esetleg lezuhanó kövek ellen védve legyek. Megkezdtem a vastag kötelen a leereszkedést, mialatt társaim a biztosító kötelet tartották. Leereszkedés közben a mozgó köveket lábaimmal lehetőleg mind lelöktem.

Mindjárt a leereszkedés megkezdésénél érdekes meglepetésben volt részem: a sziklafalon 8, hüvelyujjni mélységű, valószínűleg drótkötéltől származó merőleges bevágást vettem észre, amelyeneket még két — a rajzon is feltüntetett helyen — észleltem. Valószínűleg kincskeresők munkájának nyoma ez. A továbbiak támogatják ebbeli feltevésem helyességét.

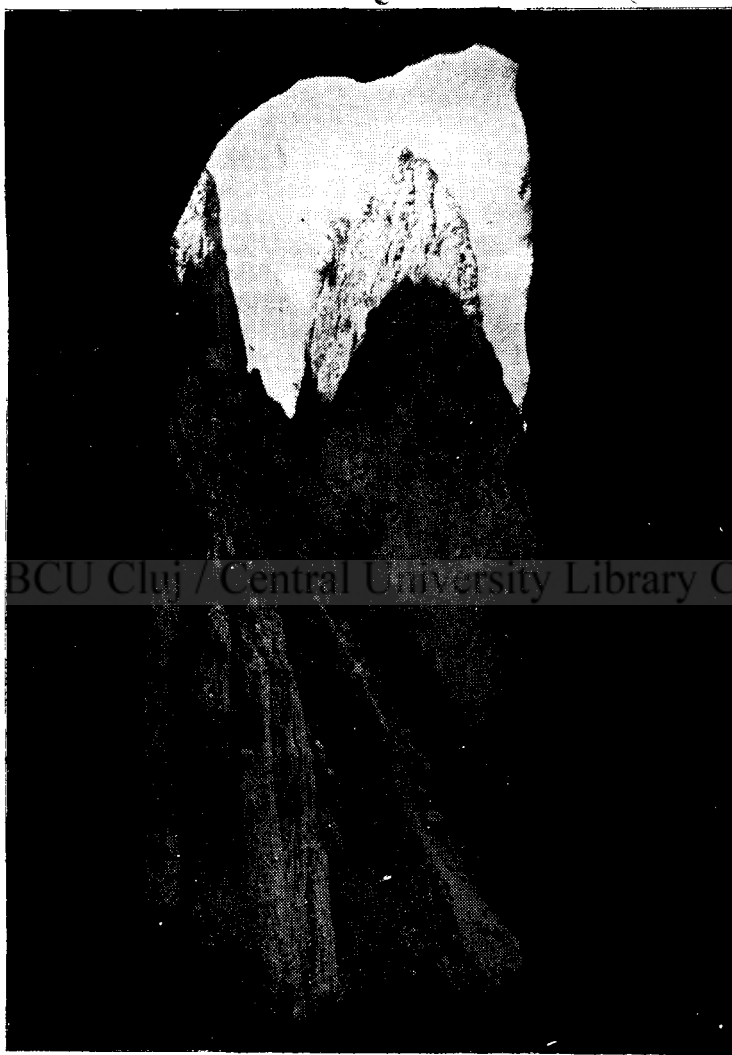
A 2.5 m.-es lefelé tölcéséres szakasz után egészen szűk 3 m.-es rész következik, melyen zsebvilnyilámpám fénye mellett nehezen vergődtem át.

Innen egy tágasabb részletbe jutottam, melynek oldalán egy jórészt itt a barlang falát alkotó hordalék agyagba mesterségesen vájt 1 m² alapú és ugyanolyan magas fülke van. Benne egy üveg töredékeit és fa darabokat találtam.

Mialatt a fülke szélén levő mesterséges agyagpárkányon pihentem, utánam jött Gebefügi András és ketten vettük szemügyre a fülkét, melyet nyilván a kincskeresők pihenőhelynek készítettek.

Innen Gebefügi ereszkedett tovább először, utána én a 4 m. mélyre lenyúló tágasabb, a hajdani örvénylő víz által kitért szakaszba, melynek falán több helyen most is agyagos vízbeszivárgás észlelhető.

Itt vége van a merőleges szakasznak. Utána egy 12 m. hosszú, 50° alatt lejtő, alján 1.5—2 m. széles, legmagasabb részein 3—4 m.-re emel-

Tur dai hasadék. Kilátás a kéményseprő barlangból.

Dr. Balog E. felvétele.

kedő folyosó következik, melynek alját nagy mészkődarabokkal vegyesen nedves agyag borítja. Fokozatosan lealacsonyodó végén egy majdnem négyzetméteres kis víztükör csillog. Itt a barlang falának egy repedésébe tett bádogdoboz örzi és igazolja első és következő bemászásunk emlékét: névjegyeinket.

A sikerült bejárás után a vastag kötélén mászva, György Erzsike és Kelemen József társaink segítségével, akik a derekunkra kötött biztosító

kötélnél fogva felülről segítettek — szerencsésen feljutottunk társainkhoz, amikor boldog örömmel dobbant össze négy túrista szív baráti kézfogásban a szerencsésen végződött feltárás öröme.

Azóta még EKE túrista társaimmal háromszor fordultam meg a barlangban — két utolsó esetben sajátkezüleg készített kötélhágcsó segítségével — és pár, fontos észleletet tettem.

Egy alkalommal a magammal vitt 5 m. hosszú szőlőkaró segítségével megállapítottam, hogy a végső ferde járat ugyanabban a lejtésben tovább tart, mert a karóval nem sikerült elérni a víz alját.

Ugyanezen alkalommal a víztükör felett a barlang falán robbantó lyukak maradványait és ugyanott a barlang falához illesztett gerenda beillesztésének helyét fedeztem fel. Ezt az igazolja, hogy itt régebben nem volt víz és hogy a kincskeresők itt igen nagy felkészültséggel dolgozhattak tovább a mélybe levezető, akkor száraz, járatban.

Itt egy cserép pipa darabját is megtaláltuk.

A legnagyobb jelentőségű felfedezést múlt év szeptember 12-én tett bejárás alkalmával tettük, amikor az acetilén lámpát vívó Fülöp Géza barátom az előcsarnokból levezető járatban egy az agyagból kiálló állkapocs darabot fedezett fel, melyben én a barlangi medve (*Ursus spelaeus* Blumb.) bal oldali alsó állkapocs töredékére ismertem. A töredékben az utolsó zápfog van benne. Külső oldalán több egymást keresztező karcolás van rajta.

A barlang levegőjének hőmérsékletét 11 C^0 -nak, a víznek hőmérsékletét 9 C^0 -nak mértem.

Csepkőképződés nincs a barlangban.

Élőlényt csak egy denevért és pár pókot találtam a barlangban.

A barlangban való tovább haladás csak a víz kiszivattyúzása esetén volna lehetséges, ami azonban itt legyőzhetetlen akadályba ütközik.

A barlang előcsarnokának rendszeres felásását az idei nyáron szeretném elvégezni, ami a legszebb reményekkel kecsegtet. Remélni lehet, hogy őszlatti maradványokon kívül az ősember kultúrájának nyomai is előkerülnek. Ezeknek a hasadék keletkezése, kora végleges megállapítása szempontjából lenne igen nagy jelentősége.

Erre a feltevésre a barlangi medve állkapcsán kívül — melyen a karcolásokban emberi kéz munkáját gyanítom — feljogosít az, hogy a hasadék EKE menedékházának építésénél a kiásott föld és a Heszdtből kiszedett kavics keverékében egy jellegzetes, a csiszolatlan kőkorból származó kőszkőzt találtam.

A közzköz egy a moustiéri korra jellemző, opálból pattintásokkal kidolgozott kaparó-vakaró, melynek igen mély patinája van, koptatásnak nyoma sincs rajta, tehát csak innen származhat.

Az eszköz moustieri kaparó voltát dr. Roska Márton is megerősítette, így kétségtelennek vehetjük, hogy a Cheia Turzii—Tur dai hasadék környékén a negyedkorban az ősember élt, amire vonatkozólag és a barlangi medvének a hasadék barlangjaiban való előfordulására is ez az első irodalomban leközölt adat.

E szerencsés leletem megerősíti reménységemet, hogy a magasán fekvő Kéményseprő-barlangból az ősember kultúrájának emlékei is elő fognak kerülni.

Talán fény derül a kutatások során a kincskeresők munkájára is, melyre vonatkozó minden adat, szájhagyomány közléséért nagyon hálás lenne e sorok írója.

A TURISTASÁG HIREI

Hazai hírek.

A „Casoia“ Căminul Turistilor Arădani S. A. Arad egy emeletes modern casoiai menedékházát és üdülőtelepét június 16-án pünkösd első napján szentelte fel avatási ünnepség keretében sok száz turista jelenlétében, kiknek sorában az EKE aradi Czarán Gyula osztályainak tagjain kívül a testvér turista egyesületek és a hatóságok képviselői is jelen voltak.

Az avatási ünnepélyen a megnyitó zenekari szám után Muzsay Károly az építető részvénytársaság elnöke beszélt, majd az Imnul național elnevelése után Grumáz László üdvözölte a hatóságok képviselőit és a vendégeket. Balás Martin és Záray Jenő az EKE aradi osztályának elnöke beszédei után társegyesületek üdvözléseit a ház felszentelése követte Ioan Drăneau araneági elkész által. Azután ünnepi ebéd következett. Az erdélyi turistaság egy új hajlékának ajtóit megnyiták a turisták előtt.

A **Bihori Turista Club** (BTC) március 17-én megalakította szalontai osztályát dr. Kapéry Béla elnökle alatt. Az aradi csoportja Péterffy Miklós vezetésével szintén megkezdte működését.

Az **Oradeai Ferar** — Vasas Turista Szakosztálya március 10-én megtartott közgyűlésén elnöknek ismét Jánossi Bélát választotta meg.

Az „**Orpheus**“ Dal- és Műkedvelő Egyesület Clujon turista szakosztályt létesített f. év április havában. Vezetője Kőműves László. Hivatalos óráit a Rezik zeneiskolában tartja Carolina tér 1. sz. alatt hétfőn és csütörtökön este 8—10-ig.

Az „**Unirea**“ Sport Egyesület Hoffmann Sándor elnökle alatt f. év április havában turista szakosztályt alakított.

Az **Aurora Sport Club** (Cluj) május 22-iki közgyűlésén elnöknek újlag dr. Simon Alexandrut választotta meg és kimondotta, hogy mint a multban is, ezután még fokozottabban főleg a turistasággal foglalkozik s ezért nevét Clubul Turistic Aurora-ra változtatta. Megkeresések Str. N. Iorga 5. Kemény cukrászdába küldendők.

A **rechetoi menedékház avatása.** Rechetó községben a Someșul Rece völgyében egy bérelt új falusi házban az Aurora Turista Club és a KKASE turista szakosztálya ünnepélyes keretek között avatta fel június 16-án három szobás menedékházát. Az Aurora részéről Szabó Sándor üv. alelnök, a KKASE részéről Geréb Károly üv. alelnök üdvözölte a körülbelül 150 főnyi turista sereget. Az EKE dr. Tulogdy János, a Haggibbor dr. Szénási Vilmos, a Tennis Club Fazakas József, az alakuló Gyopár Turista Egyesület Györke Márton által fejezte ki elismerését és köszönte meg az egyetemes turistaság nevében az Aurorának és a KKASE-nak a kedves kis 3 szobás menedékház megfelelő helyen való létesítését és a hangulatos, emlékezetes turista ünnepnapot.

A **hivatalos lap** június 11-i száma közölte a Nemzeti Turistasági Hivatal megalakulásáról szóló hírt. A hivatal a belügyi államtitkár és egy bizottság vezetésével a belügyminisztérium mellett fog működni. A bizottság tagjai lesznek az egészségügyi minisztérium, a légügyi hivatal, a C. F. R., a kikötők igazgatósága, a Casa Drumurilor, az Országos Műemlékbizottság, a külügy-

Turista barátok!

Turista, sí, sport, valamint bármilyen férfi
ruhákat jól és olcsón készít

Petkes szabósága

Cluj, P. Unirii 22. szám.

miniszteri sajtóiroda, a nagyvezérkar, a vadászati igazgatóság, az Országos Testnevelési Hivatal, a Román Automobil Club képviselői. A hivatal célja a turistaság propagálása és felügyelete lesz.

A T. C. R. Magurai turistaháza környékén június 22—23-án egy bizottság kijelölte a létesítendő természetvédelmi park határait.

A Buteanu-féle Patria-ban minden héten a szerdai, vagy esütörtöki számban: Buletinul Touring Clubului României Sectia „Frăția Munteana” címen turista rovat jelenik meg. A III. 9-én megjelent rovatról kezdődőleg „Căluza turismului” címen Cluj környékének, Munții Gilău, Munții Bihor, Munții Vledeasa környékének értékes turista kalauza jelent meg.

A T. C. R. Sectia „Frăția Munteana” idén a Munții Apuseni-ben, a Munții Gilău-ban, a Muntele Mare-n, a Vledeasa-n, Bihor-ban, a Someșul Cald forrásvidékén, Abrud körül jelez utakat.

A T. C. R. Sectia „Retezatul” Deva Nucsoara községtől a T. C. R. Pietrelor völgyi menedékházáig jelzett utat.

A T. C. R. Sectia „Banatul” az idén a Muntele Mic, Țarcu, Vrf. Padiș és Munții Cernei-ben jelez utat.

A havasi gyopár pusztítását a Természetvédelmi Bizottság — Comisia Monumentelor Naturii — felhívására körrendeletben tiltotta el Ciuc-megye prefectusa.

Most — midőn a Rimitei-sziklaszorosban gyopárszedés közben lezuhant ismeretlen turista holttestét találták meg — felkérjük turistáinkat: kimélgjék a havasi gyopárt, a természet többi kineseit — azok emlékét inkább lelkükben őrizték meg!

A Touring Clubul României, Sectia „Frăția Munteană” din Cluj, június 29-én a „Muntele Băişora” menedékházában tartotta ez évi közgyűlését a cluj-i és vidéki osztályok tagjainak nagy érdeklődése mellett. Dr. Titu Vasiliu profesor elnök megnyitója után dr. Valeriu Pușcariu főtitkár számolt be az osztály életéről, a kifejtett propagandáról, a megtartott előadásokról, ünnepekről, turákról, turista utak létesítéséről, a foganatosított útvonalokról és a folyó évi tervekről. Azután megválasztotta a közgyűlés az új tisztikart, melynek elnöke továbbra is dr. Titu Vasiliu, főtitkára dr. Valeriu Pușcariu maradtak. A közgyűlés napján este ünnepi vacsora volt a menedékházban. A közgyűlést a menedékház környékére, Scărisoara-Belioara-hoz, Cheia Runcului-ba vezetett turák tették emlékezetessé.

A T. C. R. Braşov II. Sectia-ja június 16-án a Muntele Cristianul Mare menedékházánál turista ünnepséget rendezett. Előtte 15-én Braşovban Mihail Haret: „A Bucegi fenyőerdői”, dr. Suciu Sibianu „A turistaság orvosi szempontból való jelentősége” címen tartottak előadást.

A Clubul Alpin Român júniusban a Bucegi csoportban jelez utakat.

Az A. D. M. I. R. bucarestii turista egyesület, nyáron a Bucegi-n a Babele-nél épít menedékházat.

Turda város tanácsa a Turdai Hasadék délnyugati folytatásában emelkedő szép kilátást nyújtó Királyerdőn (Városerdején) turisták és vadászok számára hajlékot épít.

Turda megye műszaki hivatala rendbe szedette a turistaság szempontjából nagy fontosságú utat, mely Baia de Arieş-ről az „Andrássy-havasok”-ba a Valea Jerii-be vezet.

FOTÓCIKKEK!

Legnagyobb választékban,

TELEFON: 267.

FOTÓ-LABORATÓRIUM!

KOVÁTS P. FIAI

fényképészeti szaküzletében

CLUJ, PIATA UNIRII No. 8.

Megalakult a C. F. R. Cluj-i turista osztálya. Elnöke Şuteu Ion, alelnöke Bruck Ottó, titkára Szabó Géza. Eddig négy jól sikerült, olcsósága miatt nagy tömegek által látogatott vasutas túrát rendezett: Adakalera, Stanara, a Dunărea deltájára és Felix-Episcopia fürdőre. Örömmel üdvözljük a C. F. R. nagyjelentőségű osztályát megalakulása és munkássága kezdetén.

A KMSC — Kolozsvári Munkás Sport Club — június 29-én Cluj és Căpuşul Mare közötti országuton jól sikerült kerékpáros versenyt rendezett. — A kezdők 10 km-es versenyét Sebesi Pál (EKE) 19 p. 2 mp., a haladók 20 km-es versenyét Nagy György (KMSC) 37 p., (második Orbán Dániel EKE), a 30 km-es versenyt Both Dezső (KMSC) 1 ó. 1 p., az 50 km-es főversenyt Imre István (EKE) 1 ó. 34 p. jó idővel nyerték.

Külföldi hírek.

A Nemzetközi Alpin Unio (UIAA) ez évi közgyűlését Nemzetközi Turista Kongresszus keretében Barcelonában tartotta július 3—7. között.

Az Aggteleki Baradla Cseppkőbarlang (az ABC) fejlődésének egy új fázisához érkezett. A Kessler Hubert mérnök által vezetett rendszeres kutatások révén megtalálták az összeköttetést a csehországi Domica barlanggal, melyet a csehek vasrácsos ajtóval el is zártak. Így ez a gyönyörű barlangrendszer több mint 20 km-es hosszával Európa legnagyobb cseppkőbarlangja lett. A barlangot további kezelésbe a Magyar Turista Szövetség vette át és Kessler Hubert vezetésével megkezdődött a barlang korszerű követelményeknek megfelelő (villanyvilágítás stb.) berendezése.

A budapesti Duna Sport Club április 14-én rendezte meg első tájékoztatói turista versenyét, illetve helyesebb elnevezéssel turista terepgyakorlatát. A cél az volt, hogy az ötös csoportokkal benevezett egyesületek gyakorlati tudásukat összemérhessék. Ennek megfelelően kevésbé ismert terepen az induláskor a helyszínén tudták meg az első útszakasz végpontját. A cél nem a gyorsaság volt, hanem a 75.000-es térkép alapján előírt utirány betartása, az egyes pontok biztos megtalálása, a gyors tájékozódás, az egyenletes tempó betartása. — Az egyes szakaszoknál felállított ellenőrök tehát — akiktől a további feladatot megkapták — gondosan ellenőrizték az érkező csoportokat a rend, fegyelem, késői, vagy korai érkezés tekintetében. Az eredmény mérlegelése pontozás alapján történt. A jól értékelt csapatok egyesületei kaptak oklevelet. A turistaság kizár minden versenyzést. Ebben a formájában azonban igen nagy jelentősége van egy ilyen az egyesületek tagjai turista képességeit összemérő turának, melyeket — különösen turista tanfolyamok befejezéséül is — nagyon célszerűnek vélnék rendszeresíteni, akár csak egyes egyesületeken belül is. — Meg kellene próbálnunk!

A Magyar—Osztrák Alpisi Egyesület az Alpokban magyaros stílusú menedékházat épít Salzburgban.

A Magas Tátrában a csehek a 2643 m. magas Lomnici csúcsra függővasutat, tetejére 15 m. magas csillagvizsgáló obszervatóriumot építenek.

Dr. Tulogy János.

Elismerten legszebb munka csak a modernül berendezett

BALÁZS ERNŐ

|| fotólaboratóriumában Cluj, Str. Memorandului 12. készül.

Dűsan felszerelt raktár az összes fotóciókkekben.

|| Modern fotóműterem! Disztárgyak.

A Fotószakosztály közli, hogy a Tordai hasadék-ról készült felvételekből összeállított fotoverenyre — melynek értékes díjai vannak — a képeket még aug. 1-ig lehet beküldeni.

Felhívás. Gazdasági osztályunk felhívja tagjaink és vidéki osztályaink figyelmét arra, hogy a nagy nyomdaköltségre való tekintettel az Erdélyt csak a pontosan fizető tagjainknak tudjuk expedálni.

Jó alkalom a Székelyföld megtekintésére.

A központi turista szakosztály augusztus hó 10-én egy székelyföldi autós-turát rendez. A tura magában foglalja a székelyföld történelmi és fürdői nevezetességeit, melyekről részletes magyarázatokat tart útközben a vezető: Beke Lajos. Felhívjuk úgy a helyi, mint a vidéki tagjaink figyelmét e kizárólag turista és tanulmányi jellegű kirándulásra. Olcsó turista szállásokról előre gondoskodva van: internátusokban és menházakban. A tura változatosan van összeállítva, amit részben autón és részben gyalog teszünk meg. A havasok megmászása gyopárnézéssel van egybekötve. A székelyföld váromjai, tavainak megtekintése, évszázadok rengeteiben való járkálás, gyógyfürdőkben való fürdés teszük élvezetessé e kirándulást. Részvételi díj vendégeknek 550 lej, tagoknak 500 lej. Jelentkezési határidő aug. 1. Az autóköltség viteldíjának lefizetése előre történik az EKE irodában (Cluj, Str. Matei 4.) A program kivonata a következő: Indulás augusztus 10-én este 24 órákor az EKE iroda elől. Tg.-Mureş, Sovata, Praid, Corond, Baia Seică, Orbán Balázs sírja, Odorheiu. — Aug. 12. Homorod-bái, Vlăhița, Dobogófürdőkben fürdés. Opálbarlang—Hargitaligetforrás, Tolvajostető, Baia Harghita 1300 m. — Augusztus 13. Mercurea Ciuc, Jigodin, Băi-Tusnad, Oltul Bicasadului. — Augusztus 14. Gyalog az elhagyott forrásokat és fürdőket nézzük meg, mint aminő a: Vallató, Szemfortyogó, Hammas források, majd Baia-Transylvania, Cetatea „Bálványos“-vár, Pesterea Turia, Mohos tava, Lacul Sft. Ana. — Augusztus 15. Băi-Tusnad, Mercureaciuc, Sândominiciuc, Balán bánya, gyalog fel a Cui-maturára (Egyeskőre), meghálás menházban. — Augusztus 16. Gyalog a Hajmasul-maren át a Lacul Ghileos-hoz. — Aug. 17. A Lacul Ghileos környékének és Cheia Bicasului-nak bejárása. Gyilkostető és Kis-Cohard megmászása, fürdés a tóban. — Aug. 18. Autóval Gheorgheni át Ditrau, Ciomafai, Libanon át Odorheiu, Cristur-Săcuesc, Tg.-Mureş, Turda, Cluj. — Reméljük, hogy e szépnek és olcsónak ígérkező kiránduláson sokan fognak résztvenni.

BCU Cluj / **VEGYES** Library Cluj

Régebbi évfolyamból az Erdély példányai igen mérsékelt áron kaphatók központunkban.

Új címünk: Cluj, Str. Matia No. 4, I. emelet.

Kedvezmények az 1935. évre.

Wolfsberg, Weinfurter J.

1 szoba 1 személyre	Lei	25.—
1 „ 2 „	„	40.—
1 „ 3 „	„	50.—
Közös turista szobában 1 ágy	„	10.—
Napi panzio 3-szori étkezés	„	70.—
„ 5-szöri „	„	100.—

Orsova. Hotel Imperial.

1 szoba 1 személyre (1 ágy)	Lei	60.—
1 „ 2 „ (2 ágy)	„	100.—
1 „ 2 „ (ágy+1 pótágy)	„	85.—
1 „ 3 „ (2 ágy+1 „)	„	120.—
Napi panzio 3-szori étkezéssel	„	100.—
„ „ 5-szöri „	„	120.—
Étlapszerinti árakból 15% engedmény.		

Steierdorf.

Magaslati Nyaralótelep r. t. (Ollinger.)		
1 szoba 1 személyre	Lei	40.—
1 „ 2 „	„	70.—

1 szoba 2 szem. (ágy+1 pótágy) L. 60.—

Napi panzio 3-szori étkezéssel „ 100.—

„ „ 5-szöri „ „ 120.—

Menü Lei 20—35.

Étteremben 20% az étlapszerinti árakból.

Az Erdélyi Múzeum Egyesület Braşovban, 1934-ben tartott vándorgyűlésének Emlékkönyve megjelent. Benne a turistákat különösebben három értekezés érdekli: Bányai János: A székelyföldi ásványvizek eredete és forrásfoglalásai, dr. Szász Ferenc: Meddig süt a nap? és Török Zoltán: A braşov-treiscaunii medence újkori földtörténete.

Szerkesztői üzenetek: Minden turistának fontos a gombák ismerete című cikk befejező folytatása, július—aug. számunkban jön. Ugyanacsak klissék hiányában a cluji botanikus kertről való megemlékezésünk a jövő számra marad.

A Turda-hasadéki menedékház ünnepélyes avatásának idejét hirlapok útján közölni fogjuk.